

S.A. Torsd. 26/4. 73

Urdalen-lageret supplert i 1951

Krigstids-depoter ble lenge vedlikeholdt

Det militære depotet som ble funnet i Urdalen i Lund i påskehelgen stammer ikke bare fra krigens dager, som man hittil har fått inntrykk av. På informert hold får Aftenbladet bekræftet at det er restene av et beredskapslager som er vedlikeholdt og supplert også i fredstid, antagelig så sent som under Korea-krigen (1950—1953).

Dermed avdekker det også en del av Norgeshistorien som hit-

til ikke har vært offentlig kjent, nemlig at det i en årrekke etter fredsslutningen i 1945 ble opprettholdt og vedlikeholdt militære beredskapslagre godt skjult ute i terrenget i urer og fjellhuler. Disse lagrene inneholdt komplett utstyr — våpen, sprengstoff, stridsrasjoner, sanitetsmaterieell etc. — for en mindre gruppe, slik at den under en eventuell konflikt ville være i stand til å utføre geriljapreg-

ede militære operasjoner mot en inntrengende fiende.

Opprettholdelsen av disse »geriljalagrene» — som altså har sitt utspring i motstandsbevegelsens våpendepoter under den annen verdenskrig — skjedd etter det Aftenbladet får opplyst i full forståelse med ansvarlige politiske organer. Det ligger i sakens natur at slike vedtak

Over til BRETEN * 2

2* Urdalen-lageret

aldri har vært omtalt offentlig.

For å forstå tankegangen bak vedlikeholdet av beredskapslagre av denne type langt inn i etterkrigstiden må man sette seg inn i situasjonen og atmosfæren omkring fredsslutningen våren 1945. Det sto da omkring 400 000 væpnede tyske soldater her i landet, og ingen visste helt sikkert hvordan de ville stille seg — om det ville komme til kamp eller ikke. For at norske styrker skulle stå best mulig rustet til å møte alle eventualiteter ble derfor tidligere illegale våpenlagre utvidet og supplert allerede umiddelbart etter frigjøringen.

Da tyskerne var vel ute av landet gikk vi inn i en usikker etterkrigstid med kald krig og internasjonale kriser på løpende bånd. Det er nok å nevne Berlin-krisen og Korea-krigen, som begge brakte verden ut på stupet mot en tredje verdenskrig. På bakgrunn av disse truende verdensbegivenhetene ble lagrene stadig opprettholdt og supplert. Både den politiske og den militære ledelse på denne tiden var sammensatt av personer som ennå bar arven og motstandsånden fra krigstiden med seg, og det var naturlig for dem å satse blant annet på gerilja-pregede beredskapslagre omkring i norsk terreng når det gjaldt å ruste seg til et eventuelt nytt angrep utenfra.

Det siste

Op det er altså et av disse lagrene som ble funnet i påsken i en steinur i Urdalen. Av de funn som er gjort, blant annet av Aftenbladets medarbeidere, går det fram at det må være supplert så sent som under Korea-krigen, men da den begyn-

te var det tross alt ikke mer enn fem år siden den annen verdenskrig sluttet — altså ikke fjernere i tid enn 1968 for oss i dag.

Det sterkt medtatte og nå helt verdiløse lageret i Urdalen er etter alt å dømme også det siste i sitt slag. Da den kalde krigen ble avløst av tøvær og avspenningsperioden begynte ble beredskapslagrene av denne type avviklet, og det er en ren tilfældighet at ikke Urdalen-lageret ble ryddet og fjernet sammen med de øvrige. 15—20 år forsinket blir det tilintetgjort i disse dager, og dermed forsvinner også den siste rest av et interessant kapittel av norsk etterkrigshistorie.

Uframkommelig

Depotet som langfredag ble oppdaget i Urdalen ved Ollestad i Lund kommune, ble funnet av en 11 år gammel jente fra Skien.

Jenta, som vil være anonym, var på tur i Urdalen sammen med sin far, da hun oppdaget depotet i en stein-ur ved østre bredden av Urdalsvatnet.

Depotet som lå meget godt skjult under flere store steinblokker i den vanskelige framkommelige uren, besto av fullstendig militær utrustning for en gruppe på fem mann.

En stor del av saken var riktignok ødelagt av elde, men de to ble meget forbauset og skremt av det de så, og varslet sin slektning, Lars Bilstad.

Bilstad dro så opp og så på funnet. Forsvarsdistriktet i Stavanger og politiet ble deretter varslet og etter en del timers venting ankom politiet samtidig som et helikopter med militært personell landet ved Bilstad gård.

Rykteflom

Vakter ble satt ut ved funnstedet, men den livlige aktiviteten med politibilier kjørende med stor hastighet gjennom Helgeland og Ualand med det blå utrykningslyset slått på, ga støtet til en sterk rykteflom.

Folk trodde først det var skjedd en større ulykke, og like etter at helikopteret hadde landet, meldte flere personer seg ved gården for å være med på det de trodde var innledningen til en større leteaksjon.

De framførte ble imidlertid avvist og bedt om å fjerne seg, og denne uvante situasjonen i et strøk hvor folk vanligvis er åpne for hverandre, gjorde at mange forskjellige utgaver omkring det som var skjedd, fløy over bygda.

S.A. Torsd. 26/4. 73